

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A Híradóhivatalban dírtól.
Egy évre 18 kor.
Negyedévre 4
Helyben hához kordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5
Védőpostán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hófűtő
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Híradóhivatal.
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.

A szerkesztőség kizárólag
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 264. szám, Nagyvárad. Péntek 1915 november 19.

A cartorijszki diadal.

Budapest, november 18. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A helyzet változatlan. A cartorijszki esatater rendbehozatala alkalmával ismertük meg teljes nagyságában a legutóbb kivívott sikert. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Eddig 2500 oroszot temettünk el és 400 frissen ásott sirt számláltunk össze. Több ezer puskát és nagymennyiségű löszert zsákmányoltunk. A zsákmány mennyisége még növekszik. Az ellenségnek a Styr nyugati partján 4 egymás mögötti erős hadállása volt drótkadályokkal, támpontokkal és oldozó állásokkal kiépítve. A nagykiterjedésű kunyhó táborok megerősített faházakkal és nagy istállókkal azt igazolják, hogy az ellenség ott már télire rendezkedett be.

Görzöt ismét lövik az olaszok.

Budapest, nov. 18. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olaszok tegnap sem kezdtek újra támadást. Éjjel Zagora a Monte San Michele északi lejtője és a San-Martinótól délnyugatra fekvő terület ellen gyenge előretöréseket kíséreltek meg, de valamennyit visszavertük. Ma kora reggel óta Görz újra heves tüzéségi tűz alatt áll. Az első órában mintegy 400 lövedék esett a városba. Riva régi városrészét tegnap az Altissimóról tűz alatt tartották. Repülőink a bellunói kaszárnyákra bombákat dobtak.

A szerbek nyomában.

Budapest, november 18. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Az üldözés a lehető legmostohább időjárás dacára jól halad. Nova várostól északra csapataink az Uvac szakasz felé közelednek. Jávor község birtokunkban van. Ivanjicától délre a Jankow Kn. csucs körüli területen megközelítettük a Bolia Planina szorosainak magaslatait. Német csapatok az Uscéról Raskára vezető ut felét tették már meg, míg az osztrák-magyar csapatok kelet felől az Ibár irányában előnyomulva Haradak felé haladtukban átjutottak a Kopsini Planinán. Gallwitz hadseregének csapatai a szerbek által kirabolt Kursumlya községen át dél felé nyomultak elő. Bolgár csapatok harcok között elérték a Radán magaslatait és az e hegytől délkeletre fekvő területet. Hófer.

Az antant egységes munkája.

Budapest, november 18. (Saját tud.) Párisból jelentik: Asquith, Grey, Loyd George, Balfour tanácskozásokat folytattak a francia miniszterekkel. A tanácskozás egyedül tárgyat az akciók egységesítése. az operációk gyorsabb tétele képezte. Asquithék délután meglátogatták Poincarét és este hazautaztak.

Belgrád elpusztult.

Berlin, nov. 18. Mint Kopenhágából jelentik, Clausenné, dán betegápolónővér, rövid idővel ezelőtt visszaérkezett Belgrádból, a hol a Draga-kórházban ápolta a betegeket, s a Politikennek a következőket mondta a szerbiai helyzetről:

— A szerbek igen elkeseredtek, mint-hogy Oroszországban és Franciaországban csalódtak. Mikor a szerbek kivonultak Belgrádból, mindannyian szentül meg voltak győződve arról, hogy Szerbiára ugyanolyan sors vár, mint Belgiumra. Mikor a bolgárok bevonultak Nisbe, a város fel volt lobogóva, de nem az ellenség tiszteletére, hanem a várva-várt angol és francia csapatok tiszteletére, a melyek azonban időközben — elmaradtak. A belgrádi néphumor azt mondja, hogy az angol katona mindenünnen elkészik, mert elindulás előtt háromszor megborotválkozik. A háboru kezdetekor Belgrádnak 120.000, 1915 júliusában még 40.000, de az utolsó napokban már csak huszezer lakosa volt. Mig Antwerpen ugyszólván teljesen sértetlenül menekült a háboruból, Belgrád majdnem teljesen elpusztult és hosszú évekig fog tartani, míg a várost újra felépíthetik.

A szerbek döntő veresége a Babunánál.

Rotterdam, november 18. Szalonikiból táviratozzák november 15 ikéről: A bolgárok helyzete a macedonai fronton előnyösen alakul. A szerb frontról érkezett hírek kevésbé kedvezőek. A bolgárok nagy erővel átkaroló mozdulatot tesznek a Babuna-szoros ellen Tetovó irányából Gosztivár felé, úgy hogy fenyegetik Prilepet és Monasztirt. Gradsónál a franciákat két ponton is visszavonulásra kényszerítették. A szerbiai diplomáciai testület most már nem megy a veszélyeztetett Monasztirba, hanem már uton van Szkutari felé. A monasztiri lakosság már előkészületeket tett a menekülésre.

Lugano, november 18. A Corriere della Serának jelentik Szalonikiból: 50.000 bolgár támadja a Babuna-szoros. A bolgárok ismét elfoglalták a Kosjak-magaslaton nemrég feladott állásokat. A szerb ellenállás már nem tarthat sokáig. A Babuna-szoros elfoglalásával az ut megnyílik a bolgároknak Prilep és Monasztir felé.

A bolgárok maguk előtt hajszolják a szerbeket.

Budapest, november 18. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: A bolgárok az egész Morava völgyet elfoglalták és a leggyorsabban nyomulnak előre maguk előtt hajtva a szerbeket. Prisztina eleste komolyan veszélyeztetné a szerb seregeket.

A bolgárok elvágják a szerbek összekötő vonalát.

Rotterdam, november 18. A Daily Mail-nek jelentik Szalonikiból: A szerbek kénytelenek voltak erős állásaikat a Babuna-szorosnál kiüríteni.

A Cerna folyó balpartján levő franciák a nagy bolgár erőekkel szemben képtelenek voltak arra, hogy a szerbeknek segítségére menjenek.

A bolgár offenzíva Tetovónál előrehaladt. Ha a bolgár seregnek sikerülni fog elérni Monasztírt, elvágják a szerbeket összekötő vonalaiktól. A helyzet nagyon válságos, a szerbeket az éhínség fenyegeti.

Monasztír sorsa eldőlt.

Lugano, november 18. A Corriere della Sera-nak jelentik Florinából: Monasztír sorsa eldőlt. A bolgárok átkarolták a szerbek babunai állásait és kényszerítették őket azok feladására. A szerbeket az a veszély fenyegeti, hogy a Tetovóból előrenyomuló bolgárok elvágják utjukat. A szerb sereg maradványai Prileptől délre vonulnak vissza a Cerna folyó völgyébe Monasztír felé.

A bolgárok elfoglalták a Babunát és Prilep felé nyomulnak elő.

Már valószínűnek kell tartani, hogy Prilep is birtokunkban van. A lap tudósítója két szerb tiszttel találkozott, a kik Sarrail tábornokhoz mennek, hogy utoljára segítséget kérjenek tőle. A csapatoknak kevés a kenyerük. Tekintettel arra, hogy a szerb ellenállás gyengült, a szövetségeseinknek elégtelen erővel megkezdett előrenyomulása céltalan.

Támadások az angol vezérkar ellen.

London, november 18. A felsőház tegnapi ülésén lord David vádolta a francia haretéren levő angol sereg vezérkarát, a melybe az angol tisztek családi összeköttetések révén jutnak be. Aki löverseny tippeket tud adni, az vezérkari tiszt lehet. Az angol vezérkar rossz, azért maradtak el a biztosnak hitt győzelmek. A brit vezérkar öt-hat-szor olyan nagy, mint a francia. Sok angol tiszt French tábornok egyenes akarata ellenére jutott be a vezérkarba. A főhadiszálláson gyakoriak a hölgyvendégek. Egy polgár, aki üzleti ügyekben ment az angol főhadiszállásra, délelőtt féltizenegykor még egyetlen egy tisztet sem talált hivatalában, mert a tisztek késő éjjelig bridget játszottak.

Végzetes mulasztás volt az angol vezérkar részéről, hogy csak az idei júniusban készítették el a második védelmi vonalat, a mely a német frontról csupán 3-400 méter távolságra volt. Szeptember 25-én az angol csapatoknak sikerült három német védelmi vonalat áttörni, a mi nagy győzelemre vezetett volna, ha az angol vezérkar jól dolgozott volna, de nem gondoskodott segédseregéről, tartalékok nem voltak a helyszínen és a támadást nem lehetett kiaknázni. Ez nemcsak egyszer történt, hanem gyakran ismétlődött.

Haldane sajnálkozását fejezte ki, hogy az előtte szóló ilyen vádak emel. Az

efféle kritika minden háborúban előfordul. Tény, hogy az angol vezérkar eleinte hátrányban volt a német vezérkarral szemben, de most az angol vezérkar elsőrangú. Az elkövetett hibákat annak lehet tulajdonítani, hogy eleinte nem voltak megfelelő vezérkari tisztek. A mi a szeptember 25-iki offenzívát illeti, lord Haldane kifejtette, hogy az angoloknak voltak tartalékaik, a melyek a küzdelembe beleavatkoztak, de a támadás nem volt eredményes, ezért csak az illető hadosztályokat lehet okolni, French tábornagy ellenben nem követett el hanyagságot.

A negyedik olasz offenzíva az Isonzó-fronton.

Genf, november 18. Svájci lapok haditudósítói jelentik az olasz frontról: A 60 kilométer hosszú harc vonalon Plavatól Monfalconéig az olaszok megkezdtek a negyedik offenzívát. Eddig minden támadásuk meghiúsult.

Olasz katonaszökevények, akik Svájceba érkeztek, azt beszélik, hogy az Isonzónál tiz hadtesttel ment végbe az utolsó támadás s az olaszok olyan borzalmas veszteségeket szenvedtek, hogy egy hadtest ezredeinek legénysége közül csak minden harmadik katona tért vissza.

A támadás után a csapatok el voltak keseredve vezetők ellen s vádolták őket, hogy vágóhídra vitték az ezredeket.

Anglia rossz szellemei Párisban.

Lugano, november 18. Asquith, Lloyd George, Balfour és Grey a Corriere della Sera jelentése szerint tegnap éjjel Párisba érkeztek.

A szerbek nyomora az albán határon.

Lugano, november 18. A Giornale d'Italiának jelentik Durazzóból: A helyzet az albán szerb határon nagyon komoly. Általános a nyomor, gabona nincs. A szerb vereségről szóló hírek nagyon nyugtalanítólag hatnak. A kereskedők nem akarják elfogadni a szerb papírpénzt. A bolgárok bevonulását várják. A szerbek Tiranából csapatokat küldtek Elbasszába, hogy az ottani helyőrséget megerősítsék. Monasztírból egy karaván érkezett egészségügyi anyagokkal, hogy tábori kórházat állítson fel. Egy szerb tábornok is érkezett két tiszttel, hogy előkészítse a visszavonulást s megvizsgálja a hidakat. Maga Durazzo nem tanúsíthatna ellenállást.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

A tisztviselők fizetésemelése.

Csak 10 hónapos lesz a javítás.

Hosszu és sok gyűlésezés, agitálás után a kormány a képviselőház elé fogja terjeszteni a tisztviselők helyzetének javítását. Be-látták, az intéző körök, hogy a mai rend-kivüli megélhetési viszonyok sulya alatt a tisztviselők nyögnek legjobban és hogy ezen az állapoton rövidesen segíteni kell. Már mi-kor csak a hire volt meg a segélynyújtásnak, a tisztviselők egyik tapasztalt része azt han-goztatta, hogy ez a segítség is olyan lesz mint az eddigiek voltak, olyan nesze semmi-fogd meg jól féle. És jöttek a vigasztaló hi-rek, hogy nem, most rendkívüli viszonyok vannak, a kormány annak megfelelően fog segíteni.

A kezdet elég jól indult. Beszerzési elő-leget engedélyeztek a tisztviselőknek. Most amikor már mindenki felvette és el is köl-tötte az egy összegben kiadott pénzt és ro-hamosan közeledik a levonások ideje, kez-dik belátni, hogy ha megkezdik a levonáso-ka-t, akkor a tisztviselőket oly nyomorba fogják dönteni, amilyenben még sohasem voltak.

Más uton módon kell tehát a pénzt is visszaszerezni a tisztviselőktől, még pedig oly módon, hogy még ráadásul javítva le-gyen a helyzetükön is.

Értesülésünk szerint a javítás föltétlenül meglesz. Még pedig úgy, hogy minden tiszt-viselő 20 százalék fizetésjavítást kap. A ja-vítás 1916 január 1-től lép életbe, azonban csak 10 hónapra szól. Ez pedig úgy értendő, hogy p. o. annak, akinek 1916 január 1-én 1916 évre 3000 korona a törzsfizetése, az kap 600 korona javítást. A 600 koronát 10 egyenlő részben kapja meg, tehát havon-kint kap 60 koronával többet 1916 októ-ber 1-ig.

A javításból — értesülésünk szerint — le fogják vonni a beszerzési előleget. Tudó-sításunknak ezt a részét még nem erősí-tették meg, de nem is cáfolták meg. Ha tehát le vonják a beszerzési előleget, ak-kor a javítás teljesen le fog vonatni mind-azoktól, a kik a beszerzési előleget igénybe vették.

Arról is értesülünk, hogy Abauj Torna vármegye már akcióba lépett és országos mozgalmat indított a beszerzési előleg le-vonása ellen. A mozgalmat kezdeményező vármegye átirata tegnap érkezett meg Bi-harv vármegyéhez.

A törvényhatóság feliratilag arra kéri a kormányt, hogy a beszerzési előleget csak a háború után 6 hónappal kezdje el le-vonni, ha már nem lehetne elengedni.

Biharv vármegye törvényhatósága, sajnos, csak a decemberi közgyűlésen foglalkoz-hatik ezzel az ügygel, akkor pedig már minden késő lesz.

Az új főrendek. A hivatalos lap ma közli, hogy a király, mint a hogyan je-lentették, Gajári Ödön nagybirtokost, Az Ujság főszerkesztőjét, Horvath Elemér mi-niszteri tanácsost, a Magyar Általános Hitel-bank igazgatóját, Szily Kálmán miniszteri tanácsost, az Akadémia főkönyvtárosát és Weisz Manfréd nagyiparost, a főrendház tagjaivá élethossziglan kinevezte.

Belányi Imre felülvizsgálati kérelme.

Az elbocsátó határozat ellen.

Belányi Imrét, a nagyvárad villamosmű igazgatóját tudvalevőleg Nagyvárad város kérelmére mint nélkülözhetlent, a város közvilágítása érdekében a miniszter felmentette a répfőlkői szolgálat alól.

Amikor Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága jóváhagyta a polgármester határozatát, amelylyel Belányi Imrét igazgatói állásából elbocsátotta, a város tanácsa jelentést tett a katonai hatóságoknak, hogy Belányi Imre nélkülözhetlenségének indoka megszűnt, mire Belányit népfőlkői szolgálatra behívták. Azóta már mint népfőlkői, Nagyváradtól távol teljesít szolgálatot.

Belányi ügye azonban jogi képviselője közbejöttével folyik tovább.

Tegnap egy érdekes aktával szaporodtak a közigazgatási eljárás aktái, amelyet Belányi Imre képviseletében dr. Stokker József ügyvéd adott be.

Észerint Belányi Imre a város törvényhatóságának a polgármester elbocsátó véghatározatát helybenhagyó határozata ellen felülvizsgálati kérelemmel él.

A terjedelmes beadvány részletesen foglalkozik az elbocsátás kérdésével, amelyet az az ellene indított hajsza következményének tart.

Az ellene emelt vádak közül különösen a hűtlen kezelést állították oda, mint főindokát az elbocsátásnak, holott ez a vád nem áll meg, erre nézve még a bíróság kezében van a döntés. Ha ez az egyedül illetékes fórum kimondja a bűnösséget, Belányi szó nélkül félre áll. Ha azonban a bíróság megállapítja, hogy a hűtlen kezelés nem terheli, s hogy Belányi a város érdekében

annak hasznára járt el, miért kellett a hivatalvesztés és elbocsátás kimondása?

Foglalkozik a felülvizsgálati kérelem a polgármester azon nyilatkozatával, hogy ő reá a bíróság megállapítása nem irányadó, s azzal nem törődik, holott a bíróság megállapítását respektálni tartozik minden hivatalos fórum, amely ebben a kérdésben eljár. Ezért az igazság az lett volna, hogy az elbocsátást kimondó végzés meghozatalával be kellett volna várni a bíróság döntését.

Rámutat továbbá a beadvány arra, hogy a feljelentést Küzdy főkönyvelő tette, aki beismerte, hogy az okiratokról a nevét kiradírozta, azért, hogy azokat Belányi ellen felhasználja, mégis Küzdy a koronatanu.

A város főszámvevője olyan nyilatkozatot tett a beadvány szerint, hogy a villamosmű kezelése és vezetése nem volt helyes, mert a befektetett 3 milliónak alig hozta meg az 1 és fél százalékát, holott a villamosmű az utóbbi években 11-12 százalékot jövedelmezett. Annál inkább különösnek találja a beadvány a főszámvevő ezen nyilatkozatát, mert a főszámvevő jól tudja, hogy a villamosműnél évenként két mérleg készült, amely nem fedi egymást.

Befejezésül kéri a beadványban Belányi a közgyűlés véghatározatának megsemmisítését, hogy a polgármester az elbocsátást addig függesse fel, míg a bíróság a kérdésben dönt. Addig kézi köteleességét teljesíteni fizetése felének kiutalása és a lakás, fűtés, világítás ellenében. A megrendelések felülbíráásával valakit bizzanak meg. A műszaki vezetést ő lelkiismeretesen végzi, nehogy a várost kár érje.

Endre főispán elnöke alatt Rádl Ödön, Harmathy Károly, Miskolczy Barna, Sulyok István és Bige József előadó és jegyző voltak jelen.

Az igazoló választmány dr. Adorján Emil ügyvéd és Farkas István gyógyszerész kérelmére a rájuk kivetett hadiadót beszámította a virilisek névjegyzék összeállításánál s nevezettek ezen adó figyelembevétel alapján iktatta be a virilisek közzé.

Az igazoló választmány ezen határozata ellen dr. Hoványi Gyula jogtanár és dr. Mihelffy Lajos ügyvéd felebbezést adtak be s kérték a hadiadó figyelmen kívül hagyását.

A bíráló választmány, hosszabb eszmecsere után megállapította, hogy a hadiadó mint egyenesadó természetű teher, a virilisi, jog megállapításánál beszámítandó s így a felebbezés elutasításával, az igazoló választmány határozatát helybenhagyta. Egyben azonban a két felebbezőnek: dr. Hoványi Gyulának és dr. Mihelffy Lajos hadiadó összegét szintén figyelembe véve, iktatta be a legtöbb adót fizetők lajstromába.

Még két felebbezést intézett el a bíráló választmány.

Bognár Sándor javára beszámította a Bognár és Szántó cég adóját is és eszerint vette fel a virilisek névjegyzékébe.

Ellenben Id. Moskovits Mór és Lövinger

József azon kérelmét, hogy fizetésük és jutalékuk után az illető pénzintézetek által fizetett adót is vegyék számításba a virilisek jegyzékének összeállításánál, elutasították, mert kérelmüket kellőleg nem igazolták.

Papp Jenő itthon.

Szabadságot munkatársunk az olasz harctéri helyzetről.

Már igen sokszor megemlékeztünk harctéren levő munkatársaink közül Papp Jenőről, különösen azzal kapcsolatban, hogy az olasz fronton nem egy alkalommal kitüntette magát. Azonkívül többször megjelentek lapunkban színes, hangulatos tudósításai, amelyek élénken tükröztették vissza az Isonzó menti harcok lefolyását, s katonáink életét. Most szerdán este aztán váratlan meglepetés gyanánt ő maga jelent meg közöttünk. Alig ismertünk rá. Egy déleceg, ruganyos járásu fiatal tiszttel találtuk magunkat szemben, s nem a régi fürkésző szemű ujságíróval. Hiába a háború minden téren érezteti hatását.

De azért kitört belőle az ujságíró, mikor a szerkesztőséget kezdte körülvizsgálni, s a változásokat keresgélte. Aztán körülhalmoztuk a kérdezősködések özönével, nem mint ujságírók, hanem mint akik kedves ismerősökkel találkoznak.

Most utólag azonban leszögezünk egy néhány érdekes dolgot, amelyet Papp Jenő beszélgetésünk alkalmával elmondott.

Kijelentette, hogy mint mindenütt, az ő frontrészükön is éppen ott állnak csapataink, ahol a háború elején. Az olaszok nem bírnak előre menni egy tapodtat sem. És ez nem üres fecsegés, hanem a legtisztább valóság. Ha ugyan néha birtokába is jutnak az olaszok egy egy árok részüknek, többnyire még aznap kiveri őket onnan ellen-támadásunk.

Az olasz frontnak már több részén megfordult, de a legtöbb ideig a t-i hídfőnél harcolt. Itt már valóságos kis palotája van a föld alatt kiépítve, amelyet nem egy felebbvalója megirigyelt tőle. A földalatti szoba falazata háromszor deszkával van kibélelve s ezenfelül drága persa szőnyeggel van kitapétázva. Van puha, ruganyos ágya, finom, fényezett diófaasztala, székei, míg a sötétséget petroleum-lámpa oszlatja széjjel. Külön telefonfülkéje van a szobában. Egyszóval nem a legsivárabb a környezete. Az itthoni állapotokról is a leghivebben értesül, járnak neki a pesti és a helybeli ujságok.

Megerősítette kijelentésével azt a már közismert tény, hogy az olasz katonák szerfölött gyávák. Ha csak egy kis bátorság lenne bennük, nagy tömegüknek és nagy mennyiségű ágyaiknak már éreztették volna hatását. Csak kiabálni tudnak úgy hogy mikor támadnak, már teljesen felkészülve várnak a mieink rájuk, mert hatalmas ordításukkal elárujják magukat. Nappal nem is igen támadnak rendes körülmények között, inkább éjszaka, miután tüzéségük nappal már előkészítette a támadást. Jellemző az olaszokra nézve, hogy mikor elfoglalnak egy árok részt, nem támadnak tovább, hanem hangosan kurjongatnak: Avanti! Evviva Italia!, mint akik valami világrengető dolgot cselekedtek.

A hadi-adó beszámítása a virilisek névjegyzékének összeállításánál.

A bíráló választmány álláspontja.

Érdekes kérdésben foglalt állást tegnap Nagyvárad város bíráló választmánya.

Mióta a virilisekről szóló törvény életben van, még nem volt szükség szerencsére a hadi-adó kivetésére, sőt a jelenlegi formában még azelőtt sem vették igénybe ilyen alakban a polgárság adózóképességét.

A világháború azonban ezt is meghozta s az állam arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy aki dus jövedelemmel rendelkezik a háború dacára is, úgy éppen a háború folytán jut ilyen tetemes jövedelemhez, juttasson abból progressive az állampénztárnak, hogy azokat segíyezhesse, akik viszont hátrányokat szenvedtek a háború folytán.

Voltak azután egyesek, akik a virilisi jog megállapításánál a rájuk rótt hadi adó beszámítását is kérték. Az igazoló választmány helyt adott a kérelemnek s felebbezés folytán a bíráló választmány tegnap foglalkozott a kérdéssel.

A bíráló választmány ülésén Hlatky

Persze az örömnél az a vége, hogy ellen-támadásunk rendszeresen még aznap kisép-ri őket állásainkból.

Az olasz tüzéséget különben takti-kával játsszák ki csapataink, mert egyes helyeken oly közel engedik az olaszokat, hogy tüzéségük nem működhetik kénye-kedvére, mert tüzelésével saját katonáikban is kárt tehetnek.

Papp Jenőnek a mellét, amint már megirtuk annak idején, két ezüst vitézségi érem díszíti, az I. és II. osztályu. Váltig faggattuk, hogy mondja el miért kapta a kitüntetését, ő azonban szerényen elhárította a választ azt mondva, hogy ilyen csekély-ségekkel nem akar dicsekedni. Síp szavakkal emlékezett meg a hősi halált halt Csant ka-pitányról, aki csapata élén, „Előre fiúk!” kiáltással rohant a támadó olaszokra. Ebben a hősiességében találták el az ellenség golyói. Őt magát, Papp zászlóst is érte már ellenséges gránátszilánk, még pedig oly erő-sen találta el a fején, hogy a fejét vér csi-tította el, s eszméletét is elvesztette, azonban rövid időn belül felépült sebesüléséből.

Érdekes epizódja volt harcéri életének, mikor az elhaladó fogolytömegből egy olasz rákiáltott az ott álló 37-esre:

— Szervusz koma! és nyujtotta feléje a kezét. A 37 es baka indignálódva húzta el a kezét a cigányképtű olasz elöl:

— Én nem ismerlek téged.

De az olasz nem tágitott:

— Ejnye már ne beszélj, hiszen együtt dolgoztunk Váradon a cementgyárban! Most már a 37 es baka is emlékezett és barátságosan parolázott egymással a két ellenfél.

Papp Jenő 2 heti szabadságot kapott, amelynek letelte után visszatér az olasz frontra, hogy talán már a közeljövőben, mint békés újságíró és nem katona jöjjön haza.

Visszavert angol támadás.

Berlin, november 18. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az angolok tegnap Messines-Armentien országot melletti állásunk ellen meglepetés-szerű támadást kíséreltek meg, de visszavertük őket. Az Argonnokban felismertük a franciáknak azt a szándékát, hogy egy ár-kunkat felrobbantsák. — A fenyegető árkot még idejekorán kiűritettük.

Keleti hadszíntér.

A helyzet általában változatlan.

A németek jelentése.

Balkán hadszíntér.

A szövetséges hadsereg üldözés közben általában elérték azt a vonalat, a mely Ja-vortól kezdve Raskától északra húzódva Kursumlyen és a Radanon át Omglicig ter-jed. Csapataink Kursumlyet a szerbektől ki-űritve és kifosztva találták. Több száz fog-lyot ejtettünk és néhány ágyut zsákmányol-tunk. (Min. eln. sajtóosztály.)

Elrejtett pénzek.

A mi népünknek még mindig megvan az az öröklött rossz hajlandósága, hogy ráli a pénzére, eltemeti a ládafiába és így nemcsak saját magának, hanem a köznek is leg-nagyobb kárára gyümölcsötlenül heverteti. Az értékek forgalmának ez a megbénítása baj a békében is, azonban háborus időben már egyenesen gazdasági veszedelmet jelent. Mindent el kell tehát követnünk, hogy né-pünk végre valahára letegyen erről a meg-rögsött szokásáról és pénzének okos és hasz-nos kezelésével tegye lehetővé a gazdasági élet egészséges vérkeringésének kialakulását.

Ha a maga környezetében mindenki a lelkére beszél és megmagyarázza a népnek, ez meg is fogja érteni, hogy a háboru s a háboruban különösen a mi kedvező helyze-tünk egyáltalán nem ok a papir-, arany-, ezüst-, nikkell-, vagy bronzpénz halmozá-sára.

Fegyvereinknek a sikere határainktól minden irányban távolítja az ellenséget, a menekülés kényszerűsége tehát nem fe-nyegyet és ezzel megszűnik az egyedüli mentesség, amivel végső helyzetben még igaz-olni lehet ezt az előrelátó óvatosságot.

És éppen így meg fogja érteni, ha nem kiméljük a fáradtságot felvilágosítására, hogy ez az okatlan szokása napról-napra gyarapítja a saját kárát. A forgalomból ki-vent pénz meddön hever rejtékhelyén, ho-lott megbízható pénzintézeteink betétekként, vagy pedig hadikölcsönben elhelyezve szinte óránként növeli verejtékes szerzeményének az értékét. Ami pedig a biztonságot illeti, hát a józan magyar észjárás ugyancsak nem nehéz meggyőzni arról, hogy annak a ládafiának a biztonságánál, amit el is emel-hetnek, vagy el is éghet, mennyivel többet ér a pénzintézetek egész vagyona, mely-lyel a betételért felelősek, vagy pedig a hadikölcsönt kibocsátó magyar állam ga-ranciája.

Ezenkívül fejlődött már nálunk az üzleti érzék és szellem is annyira, hogy a kellő tájékoztatás után beállásuk a pénz rejtégeté-sének szembeálló hátrányait a közforgalomra. A legalsóbb rétegek is naponta belebotlanak az aprópénz hiányának az akadályába, ami-kor a szatócás nem tud „visszaadni” s a ve-vők filléres árukért üzletről-üzletre kénytele-nek kilincselni. Ezzel a szürke hétköznapi példával okosan meg lehet világítani azt a nagy kárt is, melyet a pénz gyümölcsötellen hevertetése a gazdasági élet egészére is je-lent: a rejtett pénz itt még sokkalta na-gyobb irányokban torlaszolja el a forgalom áldást hozó keringését.

Ha aztán ezek a szükséges tudnivalók egyszer utat találnak a szélesebb réteg-ke, akkor már egészen könnyűszerrel tárható fel az a nagy jelentőség is, melyet hadviselő or-szágra nézve az arany képviselet s különösen annak a fontossága, hogy az országban levő minden arany az állam rendelkezése alatt álljon. Németországban iskolás gyermekek járnak házról házra s papírpénzért már eddig százmillió aranyat váltottak össze a német birodalmi bank számára. Csak akarnunk kell s erős akaratral rövid idő alatt ezen a téri-n mi is a legszebb eredményeket érhetjük el.

Ezt a feladatot, török-szakad, de mi-nél hamarabb és minél alaposabban meg kell oldanunk. Lehet, hogy az öröklött rossz szokás a munkát itt ott meg fogja nehezíteni, de ennek a nehézségnek a meg-törésére is van egy erőteljes fegyver a ke-zünkben. Appelláljunk népünk hazafias ér-zületére. A súlyos idők bizonyosságot tettek róla, hogy nincs áldozat, melyre a magyar nép a hazafias kötelességteljesítés címén kapható nem volna. A hagyományos haza-fiság sokkal mélyebben gyökerezik a lel-kekben, semhogy hamarosan fölöbe ne ke-rekednék a pénzrejtégetés kimutathatóan veszedelmes hagyományának.

A közönség sertéshus ellátása.

A kamara véleménye.

A sertéshus és zsirnak való szalonna biztosítása céljából, tudvalevőleg több bead-vány érkezett be a városhoz, amelybe a sertésállomány beállítására és hizlalására tesz-nek ajánlatot.

A város tanácsa még nem határozott az ajánlatok felett.

Hogy mennyire érdekli a város hus és zsirral való ellátása az egész közönséget, mutatja az is, hogy a nagyváradi Kereske-delmi és Iparkamara, mint elsőrendű és irányadó közgazdasági érdekképviselő szin-tén foglalkozik a fontos kérdéssel s tegnap a következő átiratot intézte Nagyvárad város tanácsához:

Tekintetes Városi Tanács!

Az alulírott kamara a sajtó útján érte-sült arról az ajánlatról, mely szerint vállal-kozik azon esetre, ha a t. Tanács az ez idő szerint rendelkezése alatt álló sertéshizláló telepen az ajánlatban említett nagymennyi-ségű sertésnek hizlalás céljából helyet biz-tosít és a tengerit a vállalkozóknak minden-kor maximális áron szállítja, a vállalkozók köteleznék magukat a most már megállapi-tott áron a kihizott sertéseket a tek. címnek, illetve Nagyvárad fogyasztó közönségének rendelkezésére bocsátani. Úgyet sem vetve arra a körülményre, hogy ezen ajánlat elfo-gadása esetén a vállalkozók biztos számítási alapjával szemben a törvényhatóság, vagy áthárítás esetében a fogyasztó közönség eset-leges és jelentékeny kockázata áll; noha kétségtelen, hogy az ajánlat elfogadása a várható hus és zsirszükségletet nagyrészen biztosítaná: az alulírott kamara abban a né-zetben van, hogy a törvényhatóság támoga-tásával a fogyasztó közönség érdekének job-ban megfelelné, ha megfelelő ajánlat elfoga-dása mellett is, a tek. cím lehetővé tenné azt, hogy a fogyasztók közül azok, akik arra képesek, anyagi erejükhöz és szük-ségleteikhez mérten egy két, vagy bár korlátolt számban ennél is több ser-tést nevelhessenek olyformán, hogy a tek. Törvényhatóság maximális áron részükre a tengerit rendelkezésre bocsátja, illetve hen-tesmestereknek lehetővé tenné, hogy a ser-téshizlálóba forgalmuk arányában sertéseket állíthassanak be és ott részükre maximális áron (természetesen a költségek hozzá szá-mításával) számított tengerivel felhizlalná, minek ellenében őket arra köteleznék, hogy polgári haszont hozzászámításával kialakult és a t. cím által megállapított áron a hizott sertéseket kizárólag Nagyváradon tartoznak forgalomba hozni.

Ezen javaslatunk elfogadása esetén a fogyasztó közönség egy része nemcsak biz-tosíthatná hus és zsirszükségletét, hanem kétségtelenül jutányosabban is jutna azok-hoz, mely körülmény a kereslet szükségletét vonná maga után, a nyilvános forgalomban okvetlenül a zsir és husárak mérséklésére is hatna.

Ezen javaslatunk hatályosságának egyik lényeges előfeltétele volna az is, hogy az érvényben álló szabályrendelet a háboru tar-tamára felfüggesztessék és Nagyvárad bel-területén is engedélyeztessék a fogyasztók-nak a sertéshizlalás. Ugyanezért fenti javas-latainkat a tek. cím jóindulatú figyelmébe ajánljuk és kérjük azoknak megvalósítását.

Nagyvárad, 1915. nov. hó 15.

A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara:
Dr. Moskovits József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök, titkár.

Hadikölcsön-jegyzések.

A hadikölcsön jegyzések tegnap este végkép lezáródnak, az esután beérkező jelentésekből a már eddig nyilvánosságra hozott jegyzések képesen végképp ki fog tűnni az az óriási siker, amit városunkban és egész Biharvármegyében a hadikölcsön-jegyzés aratott.

Már tegnap is megirtuk, hogy Nagyváradon és Biharvármegyében a hadikölcsön-jegyzések összege meghaladja a huszonkét millió koronát.

Ebből a legnagyobb összeget, mintegy tizenöt millió koronát, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál jegyezték, de minthogy ebből tetemes összeget ezen bank körzetébe eső szomszédos vármegyékből jegyeztek, ezek a fenti huszonkét millió koronában nincsenek benne.

Tegnap azonban már újra felszökött egy millió koronával a Hitelbank jegyzési összege, úgy, hogy jelenleg a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja a nála lejegyzett 16 millió hadikölcsönrel vidéki viszonylatban szinte páratlanul áll.

De magának az anyaintézetnek e téren elért sikere valóságos szenzációként kell, hogy hasson. A budapesti anyaintézetnél négyszázmillió koronát meghalad a hadikölcsön-jegyzések összege. Ugy, hogy vele csak a Pesti Magyar Kereskedelmibank versenyezhet, ahol szintén körülbelül ennyit tesz ki az elért jegyzések összege.

E helyen említjük meg az orthodox izraelita iskola tanulóinak hazafiságát is, akik 15.000 korona hadikölcsönt jegyeztek Gábel Jakab iskola igazgató közbenjárásával a Leszámitoló és Jelzálogbanknál, amely intézet mindazon kedvezményeket megadta a tanulóknak, amelyeket a törvényhatósági jegyzésekkel szemben is nyújthatott.

HIREK

*** Két milliárd a magyar hadikölcsön.** A harmadik magyar hadikölcsön nyilvános aláírása véget ért és ma már nagyjából meg lehet állapítani az elért eredményt, hogy a harmadik hadikölcsön legalább kétszer annyit eredményezett, mint a második. A harmadik magyar hadikölcsön legalább is eléri a két milliárd koronát, sőt valószínű, hogy eredmény két milliárd koronán felül lesz.

*** Erzsébet királyné emléke.** Az olasz községi leányiskola az Orsolya zárdában 1915 november 19-én délelőtt 9 órakor Erzsébet királyné emlékéért a következő műsorral ünnepli meg.

1. Himnusz.

2. Ünnepi beszéd: Elmondja Edelman Hedvig.

3. „Gödöllői erdő”. Irta Pósa Lajos. Szavalja Rácz Ilona.

4. Fehér virágok: Cöbel Minka után szavalják: Jázmin: Herezeg Ilona. Nárcis: Tóth Emma. Liliom: Istvánfi Magda. Akác: Losonezy Etelka. Hóvirág: Benedek Anna. Rozmaring: Révész Berta. Rózsa: Kelemen Kató.

5. „Volt egyszer egy királyné” szavalja Fischer Dalma.

6. Maiglóckehen Teodór Oesten, zongorázza: Pászor Magda.

7. „Csak várja, egyre várja őt”. Irta: Györi Vilmos, szavalja Kenyeres Blanka.

8. Zászlószegverés: Kesztüés Viola, Klein Sarolta IV. a), Janota Emma IV. b), Philippi Vilma IV. a), Balog Anna III. b), Szabó Ilona II. a), Buday Erzsike I. b), Csizsár Margit II. b) oszt. t.

9. Szózat.

*** Értekezlet a Katholikus Körben.** A Katholikus Kör Szent László termében értekezlet lesz, melyen Pálffy Béla gyomai plébános tart előadást. Az előadás címe: Saul az apostolok közt. Az értekezlet 21-én délelőtt 11 órakor kezdődik.

*** Erzsébet ünnepély az újvárosi rk. fiúiskolában.** Az újvárosi rk. fiúiskola az idén is megünnepli jó királyné emlékéért. Szavalni fognak az I. osztályból: Halmos Laci, Mányok Lajos. II. osztályból: Kereszthy Pali, Petrovics Misi, Szauer Gyuszi. III. osztályból: Faludi László, Kereszty Barna. IV. osztályból: Bihari Sándor, Mókó József. Az ünnepi beszédet Zöldi Bertalan tanító tartja. Ünnepély után szót misén veszünk részt a sz. László templomban.

*** A Népszövetség ünnepélye.** A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete 1915 november 14-én vasárnap délután a Katholikus Kör Szent László termében ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsora a következő:

1. Schubert: „Mindent hazám teerted”. Énekli: az Orsolya-zárda énekkara.

2. Költemények. Szavalja: Polgár Mariska, a Szigligeti színház művésznője.

3. a) Kjerulf: Berceuse; b) Grieg: Au printemps. Zongorán előadja: Szalay Elemér.

4. Új nemzeti szin születik a világra. Beszéd. Tartja: Pálffy Béla.

5. Szózat. Énekli: az Orsolya-zárda énekkara.

Kezdeté délután 5 órakor.

*** A reimsi székesegyház nem lett rommá.** A Daily News jelenti: Noha a Reims városában elébük táruló látvány Pompéjire emlékeztet, mégis jól esik megállapítani, hogy a székesegyház nem pusztult el egészen, sőt ismét felépíthető lesz. A külső faburkolat, amely a palaföld védelmére készült, leégett, a székesegyház azonban szinte szebb látványt mutat, mint azelőtt. A tető, eltekintve egy kis esiny lyuktól, sértetlen és olyan, mint volt. Az új tetőt alighanem azbeszttől kell majd készíteni. A nevezetes ablakfestmény félig betört ugyan, de az üvegtábla egy nagy darabja, amelyet vissza lehet majd illeszteni, megvan. A két orgona sértetlen, nemkülönben az oltárok, a galériák és a kápolnák is jó állapotban vannak.

*** 10151 korona megtakarítása van az államnak.** A háborúban tudvalevő, hogy minderre csak rá lehet fizetni, de hogy még megtakarításokat is lehet elérni ez valóban meglepetést fog kelteni. Pedig úgy áll a dolog, az állam Biharvármegyében 10151 koronát takarított meg. A nem nagy, de országosítva a dolgot mégis csak tekintélyes összeget az állam az anyakönyvvezetői helyettesek tiszteletdíján takarította meg. A helyettes anyakönyvvezetők nagyjából fiatal emberek, hadba vonultak és így nem is vették fel a díjakat. Vajjon nem lehetne e ezt az összeget, mely talált pénze az államnak, azoknak a derék katonáknak karácsonyi ajándékokra oda adományozni?

*** Megérkezik a dán hus.** A városi közéletügyi ügyosztálynak sikerült Budapest székesfőváros élelmészeti üzemétől egy hordó sózott, friss dán marhahúst próbaképpen megszerezni. Ezen sózott hus Budapesten egy olcsóságánál, mint minden tekintetben kifogástalan voltánál fogva nagy keresetnek örvend s mielőtt azt itt is nagyban bevezetnék, próbaképpen 200 kilogrammot hozunk forgalomba. A hus esont nélkül kilónként 3 korona 68 fillér árban folyó hó 22-én (hétfőtől) kezdve a városi zsir- és szalonna-üzletben (Apolló-bérház) lesz vásárolható. Mivel a hus erősen be van sózva, elkészítés előtt több órán keresztül kiáztatandó, mely eljárás után egy főzésre, (levésnek), vagy sütésre (különböző peccsenyének) teljesen alkalmas. Tanácsos a húst a megvételől számított 24 óra alatt megfőzni, vagy megsütni. Az élelmészeti ügyosztály köszönettel venné, ha mindazok, akik a husból vásárolnak, a hus izletességéről alkotott véleményüket minél előbb vele közölnék s ilykép véleményük leadásával a hus beszerzési akciójában irányítanak. Nagyvárad, 1915 november hó 18-án. Lukács Ödön, főjegyző.

*** A Vörös-Kereszt háborús delutánja.** Az első háborús delutánra, mely 27-én lesz, a rendezőség már nagyon buzgólkodik, hogy a közönség jól érezze magát s minden tekintetben meg legyen elégedve. A megyeháza gyönyörű termének beosztását illetőleg a helyszíni szemle már megvolt. A főispán neje, Miskolczy Ferencné urán szintén megígérte, hogy segít a helyiségek berendezésénél. Novomeszky Jóné cukrász szolgáltatta a teát, míg az édes és sós tea-süteményeket ismét a felkért háziasszonyok küldik. Az énekpróbák nagyban folynak. — A Vörös Kereszt és Jókiké ismét megkapta az Orsolyita-zárda bérpalotájában levő üres bolthelyiséget, hogy kirakataiban hirdetéseit kitesse. Ugyanott lesznek bemutatva a vetítő est képei után készült levelező lapok, egy művészi Vörös Kereszt emlékérem s más hadi emléktárgyak.

*** Fázik a vármegye.** Mától kezdve bizonytalan napokig nagy bundában, lábszáokban fognak dolgozni irodáikban a megye urai. Elfogyott a megye fája. A vármegyeház pincéjében és udvarában nincs egy darab tűzi fa sem s ma még nagy kérdés, hogy Friedmann és Schwarc faügyméltóságok mikor méltóztatnak szerződéses kötelezettségüknek részben eleget tenni s mikor szállítanak újból fát a megyének. Mert annak bizonyára tudatában kell, hogy legyenek, hogy az a kifogásuk, hogy fa-erő nincs, nem nagyon állhat meg. Mert ha ők szerződésileg nagyobb mennyiségű fát szállítására kötelezték magukat, akkor kötelezettségük, hogy annak idejében eleget tegyenek. Ha nem tettek eleget, úgy most viselkedésük eljárásuk következményét. Mert egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy az alispán a szerződéses szállítók a Friedmann és Schwarc-cég terhére és költségére fogja a szükséges famennyiséget azonnal beszerezni.

*** A Bihar-Szilágyi Olajipar közgyűlése.** A következő jelentést kaptuk: A Bihar Szilágyi Olajipar Részvénytársaság tegnap rendkívüli közgyűlést tartott. A társulat üzletkörüének kibővítése — mint az igazgatóság jelentése közli — a részvénytőke felemelését tette szükségessé, ennek folytán a közgyűlés elhatározta, hogy a részvénytőkét 2 millió koronával felemeli. A napirend során a szükséges választásokat is elintézték.

*** Az Urnök Mária-kongregációjának közös áldozása.** Az Urnök Mária-Kongregációja ma reggel 8 órakor közös szentáldozást tart a Szent László-menedékház kápolnájában. A közös szentáldozás érdemét a békéért ajánlják fel.

*** Diófát, szilvafát keres a katonaság.** Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala felhívja a közönséget, hogy a birtokában levő száraz diófa, cseresznyefa, körte, alma és szilvafát hadügyi célokra leendő felhasználás végett a helybeli es. és kir. katonai állomásparancsnökságnál eladásra ajánlják fel. Nagyváradi, 1915. november 18-án. *Rendőrfőkapitányság.*

*** Két és fél millió feldult tűzhelyeink javára!** Az az országos gyűjtés, mely Khuen Héderváry Károly gróf felhívására Szent István-napján országazerte megindult, a mai napig immár több mint két és fél millió koronát eredményezett. A feldult tűzhelyeket újrafelépítő Országos Bizottsághoz az utóbbi időben a következő pénzügyi adományok érkeztek be: Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete 6000, Nagyszabani Földhitelintézete 1000, Bajai Kereskedelmi és Iparbank 6000, Egyesült Kisebítő és Takarékpénztár Torda 600, Tasnádi Tkpr. Egyesület 300, Bácsiszamelléki Tkpr. Egyesület 100, Mezőtelepdi Takarékpénztár 50, Első Hidegkuti Takarékpénztár 50, Korponai Népbank Részvénytársaság 50, Jávorsói Tejszövetkezet Tótpelsőc 50, Szászsebesi Előleg és Takarékpénztár Egylet 50, Gátaljai Takarékpénztár Részvénytársaság 25, Zsarnócai Népbank 20, Tatai és Tóvárosi Segélyegylet mint Szövetkezet 20, Beodra-Karlovai Takarékpénztár r. t. Beodra 20. Az áldozatkészség kiapadhatatlan forrásából állandóan folynak az adományok, melyek honfitársainkat kárpótolni fogják azokért az anyagi veszteségeikért, melyeket a háboru legszomorubb napjaiban elszenvedtek.

*** Katonák karácsonya.** A helybeli kórházakban levő sebesültek karácsonyára a Vörös-Kereszt Jobbkéz-osztályához következő bejelentések érkeztek: A Szent József-intézetben levő összes sebesültek részére szeretett esomagokat és karácsonyfát készítenek: Harmathy Károlyné, Gedeon Lászlóné, Szesziah Elekné, Sebestyén Lili, dr Sebeas Lajos Tenke 20 K, Iparostanone iskola tantestülete 10 K, özv. Silberstein Viktorné 100 szeretett esomag. Mindezen adományokat hálással köszönjük. Jésvivü vidéki adakozóinkat is kérjük, hogy e célra örömmel vennék bármit: lisztet, diót, cukrot, mivel házilag is készíthetünk diós, mákos kifliket. Azonkívül bármit, a mi katonáknak való, hálással veszünk, apró tárgyakat: kés, levelezőlap, erszény, kártya, társasjáték, pipa, cigareta, szivar, szájharmónia, cukorka, narancs, csokoládé.

*** Három vármegye közel fél-millió adománya feldult tűzhelyeink javára.** Az egész ország hazafias lelkesedéssel karolja fel azoknak a honpolgároknak az ügyét, akiknek otthonát a háboru elpusztította. Az általános adakozásból azonban fokozottan veszi ki részét azoknak a vármegyéknek közönsége, melyek földrajzi fekvésüknél fogva legközelebb estek az immár elmúlt veszedelemhez. Itt a lakosság ugylátszik a másokkal való együttérzést egybefoglalja a kiállt aggodalom érzelméből és afelett való megkönnyebbülésében, hogy a csapástól megmenekült, sokszorosan áldoz azoknak javára, akikre ugyanez a csapás lesújtott. Így azután kezdetben csekélynek mutatkozó adományok hatalmas összegekre növekedtek. Borsod vármegye például egyszerűen csak annyit közölt a Khuen Héderváry Károly gróf elnöklété alatt álló Feldult Tűzhelyeket Újraépítő Országos Bizottsággal, hogy a vármegye közönségének körében gyűjtést indít a károsultak javára. Ez az egyszerű bejelentés 200.000 koronát eredményezett! Heves vármegye törvényhatósági

bizottsága 2000 koronát szavazott meg egy újrafelépítendő falu községének felépítésére és ugyancsak gyűjtést indított. Ma Heves vármegye adománya körülbelül 100.000 koronát tesz ki. Nógrád vármegye törvényhatósága 5000 koronát adományozott. Hozzájárult azóta a gyűjtés eredménye, mely október végén elérte a 130.000 koronát. Ez a vármegye azonban összesen eddig 165.000 koronát adott, mert az előbb említett két összegben kívül a vármegye állategészségügyi alapjából is megszavazott 30 000 koronát használatok beszerzésére esetleg gazdasági felszerelésre. Ezzel Nógrád megye különösen szép példát adott, mert hiszen ahhoz, hogy a sujtott vidék lakosságát igazán talpra állítsuk nem elég felépíteni számukra a pusztá falvakat, hanem gondoskodni kell arról is, hogy az új otthon tökéletes legyen mindabban, ami az élet folytatásához, az új élet megkezdéséhez kell.

*** Zsuzsi kisasszony a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ajdonságok. Hangszerek hegedők, gramafonok eladása és javítása olesórában. Hár különlegességek.**

*** Családi rum vaniliával vagy ananász izel literje K. 3.20. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.**

*** Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. hibocátásu hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.**

*** A Nagyváradi Hitelbank rt nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.**

*** Három liter Családi rumot készíthet bárki pár perc alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.**

*** Házvezetőnőnek ajánlkozik plebániára, egy uri árvaleány aki a külső és belső gazdaságban jártassággal bír. A főzést teljesen érti. Címe: Wolf Vilma, özv. Baranovics Kálmáné leveleivel Csorvás, Békésm.**

*** Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Irtekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált te és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány téle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságoknak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

*** Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken: Takarodó.
Szombaton: Elvált asszony (Komáromi Gizi fellépte.)
Vasárnap délután: Kis király.
Vasárnap este: Cigányprimás.

A Takarodó. Ma este kerül színpadra a Szigligeti színházban a világhírűvé lett Takarodó. A mélyseges drámai erejű színpadi alkotás mai előadásán Polgár Mariska, Bihari Ákos, Tóth Elek, Sik Rezső, Békefi és Varsa játszák a főszerepeket.

Komáromy Gizi fellépte. Komáromy Gizi, a kitűnő énekesnő, szombaton este lép fel először, mint a Szigligeti színház tagja az Elvált asszony című szerepében.

IRODALOM

Előfizetési felhívás.

A szerzőnél a következő — püspöki hatóság által jóváhagyott — munkák kaphatók:

„Handbüchlein des lebenden Rosenkranz-Vereines.” IV. kiadás. Egyszerű kötésben 1.40 korona; Chagrinbőrbe kötve aranymetsszéssel 3 korona; Celluloid kötésben 5 korona és borjubőr-kötésben aranymetsszéssel 7 kor. Öszentsége XIII. Leo és X. Pius pápa a szerzőt díszrettel tüntette ki. A „Handbüchlein des lebenden Rosenkranz-Vereines” magában foglalja a 15 rózsafüzértitokkal ellátott élőrózsafűzér társulatnak egész szervezetét, a rózsafűzér kiváltságos miséjét, a közös rózsafűzér ájtatosságát; a teljes gyónási s áldozási ájtatosságát.

„Az élő rózsafűzér-társulat imakönyve.” II kiadás. Egyszerű kötésben 1.40 korona, Chagrinbőrben aranymetsszéssel 3 korona, borjubőrben aranymetsszéssel 7 korona, celluloidköttéssel 5 korona. Tartalma mint a fenti „Handbüchlein” tartalma.

„Kurzer Unterricht über das heil. Sakrament der Firmung.” „Igen élszerű füzetecske a bérmlás szentségének ismertetéséhez, ez átkarolja a bérmlándók kioktatására szükséges összes tudnivalókat.” (Egy főtiszt. plebánus ur birálata) Egy darab ára 10 fillér, 100 darab 8.— korona.

„Rövid oktatás a bérmlás szentségéről.” Egy példány ára 10 fillér, 100 példány 8 kor.

„Die Geschichte des Gnadenortes Mariazell.” Egy példány ára 50 fillér, 100 darab 45.— kor.

„Wie werde ich selig?” Rövid, de tanulságos olvasmány. Igen ajánlatos különösen a szent missziók ideje előtt. Egy darab ára 10 fillér, 100 darab 8.— korona.

„Die allgemein bekantten Skapuliere.” Egy darab ára 40 fillér, 100 darab 35.— korona.

„Az általánosan ismert szent skapulárék könyvecskéje.” Ára darabonként 30 fillér, 100 darab 45.— korona.

„Trostdanken für die Hinterbliebenen unserer Helden.” Egy darab ára 10 fillér, 100 darab 8.— korona.

Megrendelő cím: Pallanik János plebános, Ferenfalva. Krassószörény vm. Via Resicabánya.

Nagyvárad fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárepület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárepület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
25221—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter urnak 136619. számú távirati rendelete értelmében közhírré teszem, hogy folyó évi november 1 től kezdve december 25-ig búzát, rozst, kétszerest, árpat és zabot senkinek sem szabad vásárolni, csak a Hadi termény részvénytársaság nak vagy bizományosainak, akik a vásárlás megkezdése előtt a haditermény részvénytársaság által részükre kiállított igazoló jegyet a rendőrkapitányi hivatalnál láttamozás végett bemutatni és annak felhívására felmutatni kötelesek. Aki a buza, rozs, kétszeres, árpa és zab termését a haditermény részvénytársaságnak illetőleg bizományosainak november 1-től december 25-ig eladja, vagy eladásra felajánlja, gabonájáért megkapja a hatóságilag megállapított legmagasabb árat. — November 25-től legkésőbb november 28-ig mindenki tartozik bejelenteni, hogy november 25-én beleszámítva azt is, amit már előbb eladott, de még el nem szállított mennyi búzája, rozsa, kétszerese, árpa, zabja és lisztje van, tartozik továbbá bejelenteni, hogy gazdasági és háztartási szükséglete címén mennyit tart vissza és egy ezeknek levonása után mennyi a feleslege. A november 28 iki összeírás után is jogosítva van még, mindenki december hó 25-ig készletét a hadi termény r. t.-nak vagy bizományosainak a maximális áron eladni december 25 től kezdve azonban minden a háztartási és gazdasági szükségleten felül meglévő minden gabona közszükségleti célokra rekvirálnak tekintetik és a termelő köteles a maximális árnál métermázsámként 4 koronával alacsonyabb áron a haditermény r. t.-nak átszolgáltatni. Ez a kormányrendelet a bab borsó és lencse készletekre is vo-

natkozik és így attól aki 30 kilón felüli készlettel rendelkezik és azt december hó 25 ig a haditermény r. t.-nak el nem adja, hogy nyílt piacon közvetlen fogyasztás céljaira el nem árusítja vagy nem adja el olyan kereskedőnek aki hüvelyeseket helyben kisinyben árul bab borsó és lencse készlete a maximális árnál 4 koronával alacsonyabb áron el rekviráltatik.

Nagyvárad, 1915. november 12-én.

Rendőrfőkapitány.

* **Ingyen eladás.** Vagyteleky-utca 3. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy boltokkal) jelszavas áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt Irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzletheiység azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzletheiység azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári t. karéknál.

NAGYVÁRAD VÁROS		
VILLAMOS MŰVE		
IRODA ÉS RAKTÁR:		
TELEFON 514.	NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.	TELEFON 514.
Fűszerelő telefonja 55.	<p>Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, ivlámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.</p>	Fűszerelő telefonja 55.